

Трибуна молодого вченого

*Єременко Ю.А.,
аспірант кафедри правосуддя
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРОКУРОРА У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

У статті досліджено історію, організацію та правовий статус інституту спеціального прокурора США.

Ключові слова: спеціальний прокурор; незалежний радник; конфлікт інтересів; виконавча влада; судова влада.

В статті досліджена історія, організація і правовий статус інституту спеціального прокурора США.

Ключевые слова: специальный прокурор; независимый советник; конфликт интересов; исполнительная власть; судебная власть.

Вітчизняна практика розслідування правопорушень і притягнення до відповідальності впливових осіб показує всю складність забезпечення правосуддя у цій сфері. Суспільство було свідком багатьох відомих і менш-відомих кримінальних справ, де особи з особливим соціальним чи політичним статусом не були притягнені до відповідальності через наявність конфлікту інтересів. У цій статті ми розглянемо як у правовій системі США забезпечується порядок розслідування та здійснення обвинувачення при конфлікті інтересів, який може заважати здійсненню якісного правосуддя.

Метою написання статті є дослідження правової природи інституту спеціального прокурора (далі – СП) в США.

Питання, які досліджуються у цій статті, є актуальними з огляду на те, що правова система США пройшла свій тривалий еволюційний розвиток, а ті проблеми, які виникали з моменту заснування країни до сьогодні є достатньо новими для України, як нової незалежної держави.

Інститут СП є особливим для правової системи США, оскільки спеціальні прокурори зазвичай призначаються у справах, які мають важливе публічне значення, та які викликають серйозний резонанс у суспільстві. На спеціального прокурора покладається розслідування чи контроль за розслідуванням, а також забезпечення обвинувачення під час судового розгляду. Спеціальні прокурори призначаються щодо справ, де органи, які зазвичай залучені до здійснення

правосуддя, не викликають довіри і є велика вірогідність, що у підсумку навряд чи дадуть об'єктивний результат (зазвичай, це пов'язано з таким явищем, як «конфлікт інтересів»).

Несумісність професійних обов'язків та особистих інтересів змусило Конгрес США, а також інші законодавчі органи окремих штатів прийняти закони, що визначають поведінку, яка представляє собою конфлікт інтересів і конкретні санкції за її здійснення [1].

Федеральна та місцева влада час від часу змушена залучати спеціальних прокурорів, важливою ознакою яких є те, що вони, як правило, є професійними приватними юристами. Іншими ознаками можна назвати їх незалежність і незацікавленість. По суті із першої ознаки, тобто неналежності їх до системи державних органів, і випливає сутність їх незалежності. За тривалий історичний період найбільш відомі спеціальні прокурори були призначені виконувати функції генерального прокурора США, зокрема, розслідуючи діяльність президентів або інших чиновників виконавчої гілки влади високого рівня [2].

Загалом історію функціонування даного інституту можна розділити на три етапи. Перший – до 1977 року, коли існування цього інституту не мало законодавчого регулювання. Другий етап пов'язаний із розслідуванням подій відомого Уотергейтського скандалу, та прийняття у 1977 році Конгресом США акта «Про етику в уряді», який законодавчо врегулював діяльність спеціального прокурора, який у даному Законі мав назву «незалежний радник». Третій етап – втрата чинності вищевказаного акта та перехід до відомчого регулювання, яке відображене у Зводі федеральних нормативно-правових актів [3].

Значною мірою інститут спеціального прокурора утвердився у системі американської влади завдяки Уотергейтському скандалу. Після переобрання у 1972 році президента Ніксона, низці осіб, які були пов'язані із Центральним розвідуваль-

ним управлінням і Главою держави, було пред'явлене обвинувачення у незаконному проникненні до штаб-квартири Національного комітету Демократичної партії в готелі Уотергейт. Президент був запідозрений у покритті проникнення зі зломом. Після того, як генеральний прокурор пішов у відставку, Ніксон навесні 1973 року призначив очолювати Міністерство юстиції Елліота Річардсона, який призначив Арчібалда Кокса, професора права Гарвардського університету, відомого своєю бездоганною чесністю, в якості спеціального прокурора. Коли на слуханнях у Конгресі США було виявлено, що президент розпорядився встановити систему запису на плівку у Білому Домі, Кокс витребував дев'ять записів, які могли довести або ж, навпаки, спростувати участь Ніксона у Уотергейтській справі [2]. Дані запити оспорювалися, однак рішення двох федеральних судів були на користь Кокса. Напередодні фіналу в розгляді справи у Верховному Суді Ніксон заявив, що він надасть тільки узагальнену інформацію, яка була на плівках і нічого іншого. Президент наказав генеральному прокурору Річардсону звільнити Кокса. Генеральний прокурор відмовився і подав у відставку. Те саме зробив і його заступник Вілліам Раклхаус. Нарешті заступник генерального прокурора Роберт Борк виконав наказ президента щодо усунення Кокса. На момент звільнення Кокса суспільний резонанс досяг небувалого розмаху [4]. Потім це вилилось у призначення нового спеціального прокурора – Леона Яворські, а також викриття десятків актуальних записів і, як наслідок, повільне розплутування Уотергейтської справи.

Як пряма відповідь на звільнення Кокса, Конгрес розпочав слухання задля створення законодавства, яке б регулювало діяльність спеціального прокурора і усунуло його значну залежність від виконавчої гілки влади. Кульмінацією п'яти років слухань став Акт «Про етику в Уряді» (1978) [5]. Згідно з актом, спеціальна комісія з трьох суддів апеляцій-

ного суду може призначати незалежного нейтрального прокурора, який буде розслідувати кримінальні правопорушення у виконавчій гілці влади, де генеральний прокурор матиме або ж потенційно матиме конфлікт інтересів. Конгрес пізніше змінив назву цього посадовця із «спеціального прокурора» на «незалежного радника», щоб показати, що він призначається для здійснення розслідування безсторонньо і нейтрально, на відміну від агресивного прокурора, який схильний «засудити ціль». Протягом двадцяти років було проведено більше ніж двадцять окремих розслідувань. Будь-чие президентство не мало імунітету від діяльності цього інституту. Розслідування незалежного радника здійснювались у період президентства Джиммі Картера, Рональда Рейгана, Джорджа Буша Старшого, Білла Клінтона.

Акт «Про етику в Уряді» втратив чинність 30 січня 1999 року. Незважаючи на це, інститут спеціального прокурора не припинив свого існування. Генеральний прокурор як керівник Департаменту юстиції продовжує застосовувати свої регуляторні акти, згідно з якими він за необхідності може призначати і звільняти спеціального прокурора відповідно до Уотергейтської моделі. Саме з втратою сили Акта «Про етику в Уряді» та переходом функціонування інституту на відомче регулювання розпочався новий етап існування інституту спеціального прокурора.

Варто звернути увагу, що питання інституту спеціального прокурора або ж незалежного радника було у центрі уваги науковців-правників. Інститут знайшов своє застосування не тільки у процесах, які мали значне суспільно-політичне значення. Суди були дуже активними при призначенні приватних юристів у якості спеціальних прокурорів у випадках, пов'язаних з контрафактною продукцією торгівельних марок. У таких справах подавався цивільний позов стосовно порушення законодавства про торгівельні марки, таких як виробництво або збут

товарів з підробленими торгівельними марками. Справа, вирішувалася за допомогою судової заборони подальшої контрафактної активності, проте, через те, що реалізація контрафактної продукції була і є вигідною справою, існувала сильна спокуса продовжити діяльність незважаючи на заборону. Таким чином, судові рішення дуже часто не виконувалося. Далі представник позивачів у звичайній цивільній справі пред'являв кримінальне обвинувачення за неповагу до судових актів і звертався за призначенням відповідним судом самого себе як спеціального прокурора відповідно до правила 42 (b) Федеральних правил кримінального процесу [6]. На думку професора Джеймса А. Кохена, такі дії викликали дуже багато запитань. На його думку, ці дії є втручанням однієї гілки влади у сферу діяльності іншої, а саме судової влади у сферу виконавчої. Відповідно до положень Конституції США сфери відповідальності гілок влади мають бути розділеними. Прокурорська діяльність, а також призначення певних посадових осіб для її здійснення – це сфера повноважень виконавчої влади. З цього приводу професор Кохен цитує історично-правову збірку на підтримку Конституції під назвою «Федераліст»: «Там, де сила суддівської влади та сила законотворчості будуть поєднуватись, життя та свобода суб'єкта будуть піддані самовільному контролю, тоді ж суддя буде законотворцем. Де сила суддівської влади поєднуватиметься із виконавчою, суддя може вести себе з усім насильством гнобителя» [6]. Проте, Верховний Суд США цей підхід не підтримав у справі Янг проти Сполучених Штатів від імені Вуїтона та Філса [6].

Саме через дотримання принципу поділу влади не можуть призначати спеціального прокурора також Конгрес і Сенат США. Цей принцип закріплено у Конституції США, де сказано, що президент США «має дбати про чітке та чесне виконання законів», особливостю розуміння норми є те, що президент

очолоє виконавчу владу [6]. Водночас, американський Конгрес може здійснювати свої слухання та парламентські розслідування, у зв'язку з його природнім правом наглядати за виконанням своїх законів, що також значною мірою впливатиме на існуючу суспільну думку щодо певних питань. Суспільний тиск, своєю чергою, може впливати на рішення генерального прокурора. Також Конгрес може звертатись до генерального прокурора із запитом, чому той не призначив спеціального прокурора для розслідування і забезпечення притягнення до відповідальності осіб, які вчинили злочини. Однак, запити та рекомендації Конгресу сьогодні не є тим імперативом, який зобов'язує керівника Департаменту юстиції призначити спеціального радника [7]. Зауважимо, що саме генеральний прокурор після 1999 року своїм рішенням призначає незалежного радника.

Наразі правове регулювання діяльності спеціального прокурора здійснюється Зводом федеральних нормативно-правових актів, а саме книгою 28 «Судоустрой» (Judicial Administration), главою 6 «Офіс незалежного радника», Департамент юстиції (offices of independent counsel, department of justice: секції 600–603.1, главою 7 «Офіс незалежного радника» (offices of independent counsel): секції 700–701.19 [8]. Для кращого висвітлення питань щодо сучасного етапу функціонування інституту спеціального радника, вважаємо за необхідне детально ознайомитись із сучасним його нормативним регулюванням.

Звід федеральних нормативно-правових актів надає генеральному прокурору право призначити спеціального прокурора (у даній статті застосовується назва: незалежний радник або ж спеціальний радник) кожного разу, коли кримінальне розслідування є необхідним і у разі, якщо розслідування Департаментом юстиції тягне за собою конфлікт інтересів, або інші надзвичайні обставини, й ці обставини потребують стороннього спеціального прокурора у публічних інтересах

[8, Секція 600.1]. Звід надає три альтернативи генеральному прокурору як діяти, коли виникли обставини, які вимагають призначення спеціального радника: а) призначити спеціального радника, б) призначити попереднє розслідування з метою отримання додаткової інформації для прийняття рішення, с) вирішити, що наявні обставини не потребують залучення спеціального прокурора, і для публічного інтересу краще здійснювати розслідування у звичайному порядку силами Департаменту юстиції. Якщо генеральний прокурор приймає рішення про розслідування у звичайному порядку, він зобов'язаний здійснити всі дії для уникнення можливого конфлікту інтересів, зокрема усунути від розслідування конкретних посадових осіб [8, Секція 600.2].

Закон передбачає, що особа, яка буде виконувати функції спеціального радника, має бути юристом з репутацією, яка б свідчила про самостійність і неупередженість у прийнятті рішень, з відповідним досвідом, для того, щоб розслідування проводилось вміло, оперативно і ретельно, й що слідчі й прокурорські рішення відповідатимуть правовим нормам і заходам діяльності Департаменту юстиції. Спеціальний радник повинен бути обраний не зі складу державних службовців США [8, Секція; 600.2.]. Також він має погодитися, що його обов'язки в якості спеціального радника займатимуть найвищий пріоритет у професійному житті, адже для цієї роботи часто є необхідним присвятити повний робочий день. Даний суб'єкт також призначається в якості «confidential employee», що надає йому допуск до таємної інформації [9].

Юрисдикція спеціального прокурора визначається Секцією 600.4 Зводу федеральних нормативно-правових актів і поділяється на три види: а) загальна; б) додаткова; с) цивільна та адміністративна. Відповідно до цієї норми загальна юрисдикція визначається генеральним прокурором. Вона обов'язково включає повноваження з розслідування та підтримання обвинувачення у справах щодо

федеральних злочинів, учинених з метою протидії розслідуванню спеціального прокурора, зокрема: надання звідомих неправдивих свідчень, неповага до суду, руйнування доказової бази, залякування свідків та ін. Згідно з цією нормою юрисдикція спеціального прокурора може розширюватись до додаткової компетенції, а саме, коли генеральний прокурор і спеціальний прокурор дійдуть висновку, що збільшення компетенції необхідно в цілях повного здійснення розслідування, його завершення, або ж для розслідування нових обставин, встановлених у процесі розслідування спеціального прокурора. Якщо спеціальний радник вбачає, що адміністративні заходи, цивільні санкції або інші урядові дії поза системою кримінального правосуддя можуть бути доречними, він може провести консультації з генеральним прокурором щодо відповідної ситуації з метою здійснення будь-яких необхідних заходів. Спеціальний радник не має цивільного або адміністративного підрозділу, якщо генеральним прокурором спеціально не надається повноважень на його створення.

Варто зауважити, що спеціальний прокурор не обов'язково має здійснювати розслідування самостійно і тільки своїми силами. Відповідно до законодавства [8, Секція 600.5] він має право вимагати від Департаменту юстиції виділення потрібного персоналу. На Департаменті юстиції, відповідно, лежить обов'язок надавати необхідну допомогу. Згідно з даною нормою Департамент має надати перелік осіб, які можуть якісно виконувати конкретні завдання. При цьому спеціальний прокурор необмежений тільки цим переліком, і за бажанням він може запросити й інших осіб, які не працюють у Департаменті. Спеціальний радник визначає обов'язки співробітників і контролює їхню діяльність. Зазначимо, що Департаменту підпорядковується значна кількість агенцій, які можуть здійснювати високопрофесійні розслідування. Серед них Федеральне

бюро розслідувань, Бюро алкоголю, тютюну, вогнепальної зброї та вибухових речовин, Управління по боротьбі з наркотиками, Федеральне бюро в'язниць, Служба маршалів, Управління головного інспектора, крім того до Департаменту входить багато інших спеціалізованих управлінь [10]. Тобто, для здійснення своїх завдань спеціальний прокурор залучає професійних і компетентних спеціалістів. Загалом, відповідно до законодавства, Департамент юстиції має сприяти здійсненню своїх повноважень спеціальним радником.

Спеціальний прокурор згідно з положеннями Секції 600,6 Зводу федеральних нормативно-правових актів наділений усіма повноваженнями для здійснення функцій розслідування та підтримання обвинувачення будь-якого прокурора США. Необхідно мати на увазі, що прокурорська система США на федеральному рівні є складовою Департаменту юстиції, який очолює генеральний прокурор. Зводом федеральних нормативно-правових актів передбачено, що спеціальний прокурор зобов'язаний виконувати правила та процедури, визначені Департаментом, і має з ним консультуватися щодо питань правильного їх розуміння та виконання.

Спеціальний радник не повинен підпадати під щоденний нагляд будь-якої посадової особи Департаменту юстиції. Проте, генеральний прокурор може звернутися з проханням про те, щоб спеціальний радник надав пояснення з приводу будь-яких рішень на етапі слідства або обвинувачення, та зробити висновок про те, що певна дія є настільки недоречною або необґрунтованою відповідно до встановлених норм, що вона не повинна бути продовжена. У Законі зазначено, що при здійсненні таких дій генеральний прокурор зобов'язаний «приділити велику увагу думкам спеціального радника» [8, Секція 600.7B]. Якщо генеральний прокурор робить висновок про те, що запропоновані заходи спеціального радника не слід продовжувати, він повідомляє про це Конгрес

США. Спеціальний радник може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності або звільнений з посади тільки особисто генеральним прокурором. Він же може усунути спеціального радника через неправомірні дії, порушення службового обов'язку, недієздатність, конфлікт інтересів, або з іншої поважної причини.

Необхідно додати, що робота спеціального радника потребує також грошових витрат, і як показує практика – значних. Протягом перших 60 днів з моменту його призначення спеціальний радник повинен розробити пропонування ним бюджет на поточний фінансовий рік. У цьому йому має сприяти Відділ управління Департаменту юстиції. Далі він має передати проект бюджету для розгляду і затвердження генеральному прокурору. На основі пропозиції, генеральний прокурор встановлює бюджет для операцій спеціального радника. Бюджет повинен включати в себе прохання про призначення персоналу, з описом необхідних кваліфікацій. Вже на цьому етапі відобразяться управлінські характеристики спеціального радника, здатність його до планування розслідування, розуміння того, які слідчі дії необхідно буде провести, а також яких спеціалістів необхідно буде залучити, визначивши необхідні фінансові потреби. Інколи розслідування потребували витрат розміром у десятки мільйонів доларів, що спричиняло політичні суперечки та надавало додаткові аргументи противникам діяльності спеціального прокурора, у тому числі політикам (наприклад, у справі Іран-Контра, де незалежним радником був Лоуренс Уолш [11, с. 14657]). Після цього, за 90 днів до початку кожного фінансового року, спеціальний радник повинен повідомити генерального прокурора про стан справ у розслідуванні, а також забезпечити запит бюджету на наступний рік. Генеральний прокурор має визначити, чи слід продовжувати розслідування і, якщо так, то встановити бюджет на наступний рік.

Протягом виконання свої функції незалежний радник повинен повідомляти генерального прокурора про значимі події в ході свого розслідування відповідно до відомчих норм і принципів щодо термінових повідомлень у Департаменті юстиції. По завершенню роботи спеціального радника, він має надати генеральному прокурору конфіденційну доповідь, яка пояснює його рішення у кримінальному переслідуванні або ж відмову від його продовження. Генеральний прокурор зобов'язаний повідомити та надати роз'яснення кожному голові та кожному старшому члену (другому за положенням в комітеті) комітету по правосуддю, обох палат Конгресу США щодо таких дій: 1) при призначенні спеціального радника; 2) у разі усунення будь-якого спеціального радника; 3) після закінчення спеціального розслідування; 4) опис і пояснення випадків, в яких генеральний прокурор зробив висновки стосовно дій спеціального радника, які були визнані настільки недоречними або необґрунтованими, що, відповідно, вони не повинні були продовжуватися.

Інститут спеціального радника (спеціального прокурора) знайшов своє застосування не тільки на загально федеральному рівні, а й на місцевому, де його застосування пов'язане з намаганням уникнути конфлікту інтересів, але не тільки. Окремі штати також мають своїх місцевих генеральних прокурорів. Так, згідно з секцією R.C. 109.07 Зведеного кодексу Огайо (Ohio Revised Code), генеральний прокурор штату може призначити спеціального радника для представництва штату в цивільних справах, кримінальних провадженнях або інших процесах, в яких штат є стороною або безпосередньо зацікавленою стороною. Послуги спеціального представника мають бути профінансовані за рахунок коштів, що виділяються Загальними зборами штату [12]. Генеральна прокуратура штату Огайо зазначає, що вона потребує незалежних радників, які розуміються на вузькоспеціалізованих областях, та-

ких як інтелектуальна власність, нерухомість, пільги та ін. [13]. Загалом, спеціальний радник залучається не тільки для кримінального переслідування, а й, наприклад, для участі у цивільних справах. На нашу думку, чудовим рішенням є те, що штат може якісно захистити свої інтереси в суді, залучаючи «зовні» спеціаліста, який компетентний у вузьких сферах, де представники прокуратури відчували б серйозні труднощі. Крім того, таке залучення відбувається тимчасово, що усуває необхідність постійного тримання такого спеціаліста у штаті та економить бюджетні кошти.

Ураховуючи складні умови, у яких перебуває українське суспільство та держава, цілком обґрунтованим і необхідним є пошук шляхів модернізації нашої правової системи. Інститут спеціального прокурора у Сполучених Штатах є відомим, важливим, і головне – працюючим. Він пройшов тривалий історичний період свого розвитку: від XIX століття до наших днів. Головні ідеї стосовно вступу до розслідування та обвинувачення цього суб'єкта: його незалежність, неупередженість і довіра суспільства. Спеціальний прокурор не є постійно діючим суб'єктом, він працює за необхідності, розслідуючи та виконуючи функції обвинувачення у тих справах, де є конфлікт інтересів, а також недовіра суспільства до традиційних методів здійснення цієї роботи уповноваженими державними органами. Для виконання цих завдань залучається юрист-професіонал, який не належить до системи державних

органів, має хорошу репутацію та довіру з боку суспільства. Спеціальний прокурор не зобов'язаний працювати сам, для виконання своїх завдань забезпечується бюджетним фінансуванням, а також персоналом, який йому виділяє Департамент юстиції та всі підпорядковані відомства. Варто зауважити, що персонал він добирає самостійно, при цьому не будучи обмеженим лише кандидатами з Департаменту.

Питання щодо діяльності спеціального прокурора дуже часто були предметом дискусій у професійному та юридичному середовищі США. Вагомість справ, можливість впливати на політичні процеси, інституційна незалежність, особливий порядок призначення, державне фінансування, професіоналізм – усе це багато років було предметом суперечок. Як наслідок, нормативне регулювання діяльності інституту зазнавало змін. На нашу думку, найбільшого рівня незалежності і потужності даний інститут мав у період після Уотергейтської справи та згідно з Актом «Про етику в Уряді». Сучасне відомче регулювання незалежності спеціального прокурора значно обмежене генеральним прокурором та напряду – Президентом. З одного боку, це сприяє кращій взаємодії з принципом поділу трьох гілок влади та їх повноваженнями. Однак, чи не краще було б, якби за необхідності спеціальний суб'єкт міг би реалізувати ідею не тільки розподілу гілок влади, а і їх стримування? Усе це є предметом нових дискусій, а для України цікавим і важливим досвідом зарубіжних країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. West's Encyclopedia of American Law: conflict of interest. (n.d.) West's Encyclopedia of American Law, edition 2. (2008). Retrieved March 202016 / [Electronic resource]. – Mode of access: <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/conflict+of+interest>.
2. Special Prosecutors Tools Dictionary of American History |2003 | Gormley, Ken |700+ words COPYRIGHT 2003 The Gale Group Inc. / [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.encyclopedia.com/history/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/special-prosecutors>.
3. Центр правовых и экономических исследований, 2010–2013 / [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.lecs-center.org/index.php?option=com_content&view=article&id=230: on-special-prosecutors-usa&catid=44: events&lang=ru&Itemid=0.
4. October 19–20, 1973: Saturday Night Massacre; Public Demands Impeachment / [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.historycommons.org/context.jsp?item=a102073satnightmass#a102073satnightmass>.

5. Акт «Про етику в Уряді» 1978 року. Ethics In Government Act of 1978 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.govtrack.us/congress/bills/95/s555/text/enr>
6. *James A. Cohen* Self-Love and the Judicial Power to Appoint a Special Prosecutor Symposium on Special Prosecutions and the Role of the Independent Counsel / 1987 / [Electronic resource]. – Mode of access: http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1272&context=faculty_scholarship.
7. *Jack Maskell* Independent Counsels, Special Prosecutors, Special Counsels, and the Role of Congress/2013/ [Electronic resource]. – Mode of access: <https://fas.org/sgp/crs/misc/R43112.pdf>.
8. Code of Federal Regulations / [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ecfr.gov>.
9. Confidential employee / [Electronic resource]. – Mode of access: <http://definitions.uslegal.com/confidential-employee/>.
10. Департамент юстиції / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.justice.gov/agencies>.
11. Congressional record-hous; Government Printing Office; June, 13, 1993 / [Electronic resource]. – Mode of access: https://books.google.com.ua/books?id=EU4FWOay3tgC&pg=PA14657&lpg=PA14657&dq=iran+contra+independent+counsel+spending&source=bl&ots=g5Gb4T8LCw&sig=pbdei1cxnhqV5UF5JGsVtBphx_I&hl=uk&sa=X&ved=0ahUKewigxtym-MTQAUGJpoKHaQdC5o4ChDoAQg3MAQ#v=onepage&q=iran%20contra%20independent%20counsel%20spending&f=false.
12. Ohio Revised Code / [Electronic resource]. – Mode of access: <http://codes.ohio.gov/orc/109.0>.
13. Генеральний прокурор Огайо / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ohioattorneygeneral.gov/Legal/Outside-Counsel>.

Yeremenko Y. The institute of the special prosecutor in the United States of America

The paper examines the history, the organization and the legal status of the institute of the Special Prosecutor. Special attention is paid to the modern legal regulation of the subject's activity. The institute of the Special Prosecutor in the United States is well known, important, and, what is notable, it is working. It has been developing for a long historical period, since the 19th century, the Watergate events, to our time. The paper states that the Special Prosecutor was often the subject of discussion in professional and legal environment. The importance of its fulfilled tasks, the influence on the political process, the independence of the institute, the special procedure of the appointment, public funding, professionalism – have always been the subject of controversy for many years. As the result, the regulation of the institute was changed. The author analyses powers and the process of appointment of this official. In his view, current and past regulation has specific advantages and disadvantages.

The author writes that the main idea of taking control under the investigation and prosecution by this subject is due to its independence, impartiality and public confidence. The Special Prosecutor is not a permanent actor; he is involved in the investigation and carrying out duties of the prosecutor in those cases where there is a conflict of interest and mistrust of society to traditional methods of work of the authorities. To perform these tasks professional lawyer is involved who does not belong to government agencies, has a good reputation and trust of the society.

The author determines that the main factor, which justifies the existence of this particular institution, is its independence that changed in different historical stages.

Keywords: *special prosecutor; independent counsel; conflict of interest; executive; judiciary.*

Стаття надійшла до редакції журналу 16.12.2016 р.